

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi kl. 10 dagin fyri útgávudagin

Útgevart:
P/f Sosialurin
Abyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyritaksstjóri:
Krisjan Dahl
Bládfólk:
Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagney Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Hart í róður

oddagrein

TAD er ikki bara nakað í tí, sum lögmaður segði í Norðurlandahúsinum mikukvøldið, men tað er so, at vit hava fingið eitt nógv meira avmarkað veiðuøki, síðan fiskimarkið varð flutt til 200 fjórðingar. Og tað er umráðandi, at vit fylgja við og hava tamarhald á tí, sum fer fram á okkara veiðileiðum.

TAD heðvur leingi ligið á ljóði, at figgjarstøða landsins er ikki so góð, sum hon átti at verið. Og kemst hetta av, at okkara stýrandi gjøgnum mong ár ikki hava gáað nógv mikið eftir, hvat mest gagnligt er fyri samfelagið, og hvat kann gerast ein hótan.

ÍLEGGINGARNAR í samfelagið hava verið ov einstáttaðar, hugsað hefur ikki verið nógv mikið um, hvussu langtíðarútlitið fór at verða, tá fyrri landsstýrið misti tamarhaldið á, hvussu ílegggingar fóru fram, frá privatari og almennari síðu.

Í DAG koma vit at kenna sviðan av einum politikki, sum ikki tók fyrivarni fyri tí, sum avleiðing kundi gerast, um alt ov einstáttað tiltøk vóru gjørd.

AVLEIÐINGIN er, at neyðugt er at taka hart í róður, soleiðis at vit ikki heilt verða afturútsigld á flestum økjum.

MEN at taka soleiðis í róður, at samfelagið hóast alt verður virkandi, livandi, og at framburðurin fer at halda fram. Men ikki so tilvildarlaga og óansæð frá almennari síðu, sum higartil hefur verið undir farna landsstýri.

AT GEVA skoðsmál er einki nýtt. Men vit hava fingið eitt minni gott skoðsmál frá figgjarfrøðingum. Og hetta skoðsmál stavar frá teimum ov einstáttaðu ílegggingunum, sum fráfarna stýri gjørdi. Harafturat frá tí, at farna landsstýri púra einki gjørdi fyri at fremja størri fjøltáttan av vinnulívi okkara.

AT BØTA um hesi viðurskifti er ikki sum at siga tað.

LØGMAÐUR hefur skorið ein part av tí, sum gerast skal á fiskiveiðisøkinum, men hetta verður vallað nógv mikið at gera. Tí tað er á fleiri samfelagsøkjum, at føroyska skútan sigldi fyri vág og vind undir seinastu samgongu.

Pensiónsviðurskiftini versna í hvørjum

Verandi samgonga hefur verið avgjørd í teimum málum, sum higartil eru avgreidd.

Arbeidarviðurskiftini vóru skjótt og væl úr hondum greidd. Avskrivningarreglurnar eru nú broyttar soleiðis, at nú verður skattin guldin av vinninginum. Hetta eru positivar avgerðir.

At hetta er greitt so skjótt er ikki so logið, tí áðrenn lögtingsvalið bleiv frá okkara síðu, sum tá vóru í andstöðu, ført fram, at gongdin var skeiv í samfelagnum, og út frá hesum færdi vit ein harðan kritikk av tí færdi politikki.

Vit søgdu bart út, lat okkum sleppa frammat, so vilja vit broyta gongdina, vit vilja venda gongdina.

Tað at venda samfelagsgongdina er eingin løtt uppgáva, men tað kann gerast, um politiskt dirvi er til tað. Í teimum nevndu viðurskiftum hefur samgongan vist vilja og dirvi.

Men tað eru enn nøkur mál, sum eftir minni hugsan eiga ella rættari sagt longu áttu at verið avgreidd. Kanska er tað ov tíðliga at koma við hørðum kritikki, men tað má vera mælt loyvt at gera vart við og minna á givin lyfti, tí sanniliga enn tykist ikki at nærast fyri nakrari broyting. Vit vóru dekans av atfinningar-samir imóti gomlu samgongu, atfinningar sum undir valstríðnum vóru nógv frammi og sum gjørdi sitt til at vit vóru valdið.

Enn eru eingir batarnir á pensiónsviður-

skiftunum hjá okkara fólka- og avlamispensionistum og einkjum, heldur tvørturímóti, her tykist gongdin hjá verandi samgongu ikki at vera nakað betri enn hjá fyrru samgonguni, og tað fer ikki at bera til, at hetta skal standa óátalað.

Tað eru framar tollhækkingar. Sagt verður, at hetta er gjørt fyri at tálma forbrúkinum, og tað kann bara vera gott, men hvat við teimum, sum hava tað ringt við at fáa endarnar at røkka saman.

At tálma hjá teimum, sum hava fyrimunir av øllum møgulegum slag, tað gerst við hesari tollhækkun, men tað er skaðandi fyri lág- og pensiónsinntøkurnar.

Men eru so nakrir batarnir gjørdir fyri tey, sum frammanundan ikki hava nokk til lívins upphald — hjá pensionistunum!

Tað eru tað ikki, tað tykist fyri mælt sum hesin partur av okkara fólki oftani dettur niður ímillum, verður gloymdur.

Tí vil eg loyva mær at gera verandi samgongu, ja øllum Løgtinginum vart við, at hetta ber ikki til, tað má gerast nakað, og helst í hesi tingsetu má betrast um pensiónsviðurskiftini hjá hesum parti av fólki okkara. Við verandi upphæddum, sum tey fáa, er hvørki at liva ella doyggja av, tey hava sanniliga gildið fyri seg, so hetta kunnu vit ikki lata sita á okkum.

Fyri mælt tykist tað sum vit hava ráð til alt uttan at betra viðurskiftini hjá teimum, sum hava tað vánaligt, og sum nú við

seinastu tollhækking hava fingið tað enn verri.

Sammata vit pensiónsupphæddirnar í dag við tað, sum varð latið, tá vit fingur hesa skipan, sum bleiv framd av landsstýri P.M. Dam's sála í 1959.

So hava øll árin verið ein stóðug niðurgongd.

Og sum sagt við seinastu tollhækking eru viðurskiftini hjá okkara veiku munandi vørnsna.

Tað er jú so, at tollur verður lagdur á forbrúksvørur og við tað at vit onki priseftirlit hava, so ber alt til. Prisur og vinningur verður roknaður sum best ber til, tollur og frakt verða tikið við, og so verður prisur og vinningur roknaður, soleiðis í mongum forum á skeivum grundarlagi, tí tað er einki pris- og vinningseftirlit.

Og hetta ger tað ikki lættari hjá teimum, sum ikki fylgja við, og tað er heldur ikki teirra uppgáva, tað eftirlitið eigur tað almenna at røkja, men tað verður ikki gjørt.

Tað sær út fyri meg, sum um tann partur, sum eg vil nevna pensionistar-nir, er sleptur heilt upp á fjall.

Min áheitan á Føroya Løgting, ikki samgongu ella andstöðu men allar, gerið nakað við hesi ting, betrið um viðurskiftini, tí hetta er ikki ein samgonguspurningur, tað er ein menniskjansligur spurningur, sum krevur eina skjóta loysn.

Sverre Midjord

Lærarar í føroyskum:

Grov undirmeting!

Móðurmálslærarar-felag Føroya harmast um at frætta, at Landsskúlafyrirsitingin í ár — helst á fyrsta sinni síðan skipað varð fyri studentspróvtøku í Føroyum í 1939 — hefur tilnevnt danskan studentaskúlalærara við starvi í Danmark sum próvdómara til próvdómara i

munligum føroyskum á studentaskúlunum og HF-skeiðunum. Móðurmálsfelagið metir hetta vera grova undirmeting av lærugreinini føroyskum, av næmingunum, sum í ár vóru til próvtøku, og av teimum lærarum, sum undirvisa í føroyskum við hægri skúlarnar

í Føroyum.

Vit heita inniliga á Landsskúlafyrirsitingina at virða móðurmálið so frægt, at hetta, sum hendi til próvtøkuna 1985, ikki endurtekur seg í framtíðini.